

Программа курса
«Русская литература для граждан Республики Казахстан»

Объем и содержание учебной дисциплины «Русская литература»

Форма обучения	Общий объем (трудоемкость) Часов	в том числе аудиторная контактная работа обучающихся с преподавателем, час					Самостоятельная работа, час	Форма промежуточной аттестации
		Всего	Лекции	Практические (семинарские) занятия	Лабораторные занятия	Консультации		
дистанционная	36	36	10	-	-	-	26	тест

Тематический план

№ п/п	Основные разделы и темы учебной дисциплины	Часов	
		Лекции	Самостоятельная работа
1.	Периоды развития русской литературы. «Слово о полку Игореве» – произведение древней русской литературы	1	4
2.	Александр Сергеевич Пушкин (1799–1837)	2	4
3.	Николай Васильевич Гоголь (1809–1852)	2	4
4.	Лев Николаевич Толстой (1828–1910)	2	6
5.	Фёдор Михайлович Достоевский (1821–1881)	2	4
6.	Антон Павлович Чехов (1860–1904)	1	4
	Итого:	10	26

Краткое содержание учебной дисциплины

Тема 1. Периоды развития русской литературы. «Слово о полку Игореве» – произведение древней русской литературы

Горький о главном значении и особенностях русской литературы. Появление русской литературы в X (десятом) веке. Шесть периодов русской литературы. Памятники книжной культуры. «Слово о полку Игореве» – самый известный во всем мире памятник древней русской литературы. Историческое событие, ставшее основой сюжета «Слова о полку Игореве». Автор «Слова о полку Игореве» – гениальный поэт и образованный человек. Основная идея произведения – призыв русских князей к единению.

Тема 2. Александр Сергеевич Пушкин (1799–1837)

Происхождение, семья и ближайшее окружение юного А. С. Пушкина. Начальное образование и обучение в Царскосельском императорском Лицее. Первые стихи и оценка их Г. Р. Державиным. Начало литературного творчества, первая поэма «Руслан и Людмила». Отношение к крепостному праву. Свободолюбивые стихотворения «Вольность», «К Чаадаеву», «Деревня». Ссылка на Кавказ. Главные темы южных романтических поэм Пушкина – тема свободы, тема любви. Стихотворение «Узник». Жизнь в Михайловском. Роман «Евгений Онегин». Трагедия «Борис Годунов». Болдинская осень. «Маленькие трагедии». Поэма «Медный всадник», романы «Дубровский», «Капитанская дочка». Дуэль и гибель.

Тема 3. Николай Васильевич Гоголь (1809–1852)

Семья и детство Н. В. Гоголя. Образование будущего писателя. Сборник повестей «Вечера на хуторе близ Диканьки», принёсший молодому писателю успех и славу. Яркое описание жизни украинского народа, обилие юмора, фантастики, фольклора. Знакомство с А. С. Пушкиным. Роль Пушкина в творческой судьбе Гоголя. «Петербургские повести»: «Шинель», «Портрет», «Нос», «Невский проспект». Гоголь как замечательный драматург. Комедия «Ревизор». Жизнь в Италии. Главное произведение Гоголя – поэма «Мёртвые души».

Тема 4. Лев Николаевич Толстой (1828–1910)

Лев Николаевич Толстой – один из самых известных в мире русских писателей. Детство в старинной известной семье в Ясной Поляне недалеко от Тулы. Учёба в университете Казани на факультете восточных языков, на юридическом факультете. Участие в военных действиях на Кавказе. Первые произведения, сделавшие Л. Н. Толстого известным: повести «Детство», «Отрочество», «Юность»; «Севастопольские рассказы» о войне. Сотрудничество с журналом «Современник». Педагогическая деятельность. Женитьба на С. А. Берс. Роман «Война и мир». Романы «Анна Каренина» и «Воскресение»; повести, рассказы. Философское учение Толстого. Ясная Поляна в конце XIX века как идейный центр. Уход из Ясной Поляны и смерть.

Тема 5. Фёдор Михайлович Достоевский (1821–1881)

Семья Ф. М. Достоевского. Учёба в Главном инженерном училище в Петербурге. В 1845 (тысяча восемьсот сорок пятом) году – первый роман «Бедные люди»; в 1848 (тысяча восемьсот сорок восьмом) году – «повесть о мечтателе» «Белые ночи». Участие в собраниях революционного кружка Петрашевского; арест и ссылка на каторгу в Сибирь, в Омский острог. «Записки из Мёртвого дома». Возвращение в 1859 (тысяча восемьсот пятьдесят девятом) году в Петербург; работа вместе со своим братом Михаилом в журналах «Время» и «Эпоха». Создание известных во всем мире философских романов: «Преступление и наказание» (1866 год), «Идиот» (1868 год), «Бесы» (1871 год),

«Подросток» (1875 год), «Братья Карамазовы» (1881 год). Смерть в 1881 (тысяча восемьсот восемьдесят первом) году из-за болезни лёгких.

Тема 6. Антон Павлович Чехов (1860–1904)

Рождение в 1860 (тысяча восемьсот шестидесятом) году в городе Таганроге в семье лавочника. Детство: пение вместе с братьями в церковном хоре; работа в лавке отца. Приезд в 1879 (тысяча восемьсот семьдесят девятом) году в Москву, поступление на медицинский факультет Московского университета. Первые юмористические рассказы и сотрудничество с развлекательными журналами «Будильник», «Осколки», «Сверчок». Окончание университета в 1884 (тысяча восемьсот восемьдесят четвёртом) году; работа врачом. Первые сборники рассказов. Юмор и сатира в раннем творчестве Чехова: рассказы «Письмо к учёному соседу», «Жалобная книга», «Хамелеон», «Унтер Пришибеев», «Ванька». Художественное творчество – главное дело жизни А. П. Чехова. Главная особенность творчества – краткость с большим смыслом. Поездка в 1890 (тысяча восемьсот девяностом) году на остров Сахалин. Чехов как драматург: пьесы «Чайка», «Три сестры», «Вишнёвый сад». Смерть от туберкулёза в 1904 (тысяча девятьсот четвёртом) году.

Пәннің қысқаша мазмұны

Тақырып 1. Орыс әдебиетінің даму кезеңдері. «Игорь жорығы туралы ертегі» - ежелгі орыс әдебиетінің шығармасы

Горький орыс әдебиетінің негізгі мәні мен ерекшеліктері туралы. X (X) ғасырдағы орыс әдебиетінің пайда болуы. Орыс әдебиетінің алты кезеңі. Кітап мәдениетінің ескерткіштері. «Игорь жорығы туралы ертегі» - ежелгі орыс әдебиетінің әлемдегі ең әйгілі ескерткіші. «Игорь жорығы туралы хикаяның» сюжетіне арқау болған тарихи оқиға. «Игорь жорығы туралы әңгіменің» авторы данышпан ақын, білімді адам. Шығарманың негізгі идеясы - орыс княздарын бірлікке шақыру.

Тақырып 2. Александр Сергеевич Пушкин (1799–1837)

Жас А.С. Пушкиннің шығу тегі, жанұясы және жақын ортасы. Царское село императорлық лицейінде бастауыш білім мен оқыту. Г.Р.Державиннің алғашқы өлеңдері және оларға берген бағасы. Әдеби шығармашылықтың бастауы, алғашқы поэмасы «Руслан мен Людмила». Крепостнойлық құқыққа қатынасы. «Азаттық», «Чаадаевқа», «Ауыл» деген бостандық жырлары. Кавказға сілтеме. Пушкиннің оңтүстік романтикалық поэмаларының негізгі тақырыптары – еркіндік тақырыбы, махаббат тақырыбы. «Тұтқын» поэмасы. Михайловскийдегі өмір. «Евгений Онегин» романы. «Борис Годунов» трагедиясы. Болдин күзі. «Кішкентай трагедиялар» «Қола салт атты» поэмасы, «Дубровский», «Капитанның қызы» романдары. Дуэль және өлім.

Тақырып 3. Николай Васильевич Гоголь (1809–1852)

Н.В.Гогольдің отбасы және балалық шағы. Болашақ жазушының тәрбиесі. Жас жазушыға табыс пен атақ әкелген «Диканка маңындағы фермадағы кештер» атты әңгімелер жинағы. Украин халқының өмірінің жарқын сипаттамасы, әзіл-оспақ, қиял, фольклордың көптігі. А.С. Пушкинмен танысу. Гогольдің шығармашылық өміріндегі Пушкиннің рөлі. «Петербург ертегілері»: «Шинель», «Портрет», «Мұрын», «Невский даңғылы». Гоголь тамаша драматург ретінде. «Ревизор» комедиясы. Италиядағы өмір. Гогольдің негізгі шығармасы – «Өлі жандар» поэмасы.

Тақырып 4. Лев Николаевич Толстой (1828–1910)

Лев Николаевич Толстой – әлемге әйгілі орыс жазушыларының бірі. Тула маңындағы Ясная Полянадағы ескі атақты отбасында балалық шақ. Қазан университетінің шығыс тілдері факультетінде, заң факультетінде оқиды. Кавказдағы соғыс қимылдарына қатысу. Лев Толстойды әйгілі еткен алғашқы шығармалары: «Балалық шақ», «Балалық шақ», «Жастық шақ» әңгімелері; Соғыс туралы «Севастополь хикаялары». «Современник» журналымен ынтымақтастық. Педагогикалық іс-әрекет. С.А. Берспен үйлену. «Соғыс және бейбітшілік» романы. «Анна Каренина» және «Қайта тірілу» романдары; романдар, әңгімелер. Толстойдың философиялық ілімі.

Ясная Поляна 19 ғасырдың аяғында идеологиялық орталық ретінде. Ясная Полянадан кету және өлім.

Тақырып 5. Федор Михайлович Достоевский (1821–1881)

Ф.М.Достоевскийдің отбасы. Санкт-Петербургтегі Бас инженерлік училищеде оқыды. 1845 жылы (бір мың сегіз жүз қырық бес) – «Кедейлер» бірінші романы; 1848 жылы (бір мың сегіз жүз қырық сегіз) – «Арманшының хикаясы» «Ақ түндер». Петрашевскийдің революциялық үйірмесінің жиналыстарына қатысу; тұтқынға алынып, Сібірге, Омбы түрмесіне ауыр жұмысқа айдалды. «Өлілер үйінен жазбалар». 1859 жылы (бір мың сегіз жүз елу тоғызыншы) Петербургке оралу; ағасы Михаилмен бірге «Время» және «Дәуір» журналдарында жұмыс істейді. Әлемге әйгілі философиялық романдардың құрылуы: «Қылмыс пен жаза» (1866), «Идиот» (1868), «Жындар» (1871), «Жасөспірім» (1875), «Ағайынды Карамазовтар» (1881) . Өкпе ауруынан 1881 (1881) жылы қайтыс болды.

Тақырып 6. Антон Павлович Чехов (1860-1904)

1860 (бір мың сегіз жүз алпыс) жылы Таганрог қаласында дүкенші отбасында дүниеге келген. Балалық шақ: бауырластармен шіркеу хорында ән айту; әкемнің дүкенінде жұмыс. 1879 жылы (бір мың сегіз жүз жетпіс тоғыз) Мәскеуге келуі, Мәскеу университетінің медициналық факультетіне түсу. Алғашқы әзіл-оспақ әңгімелер және Alarm Clock, Shards, Cricket ойын-сауық журналдарымен ынтымақтастық. Университетті 1884 (бір мың сегіз жүз сексен төртінші) жылы бітірген; дәрігер болып жұмыс істеу. Алғашқы әңгімелер жинақтары. Чеховтың алғашқы шығармашылығындағы юмор мен сатира: «Білімді көршіге хат», «Шағым кітабы», «Хамелеон», «Унтер Пришибей», «Ванка» әңгімелері. Көркем шығармашылық – А.П.Чехов өмірінің басты ісі. Шығармашылықтың басты ерекшелігі – үлкен мағыналы қысқалық. 1890 жылы (бір мың сегіз жүз тоқсан) Сахалин аралына саяхат. Чехов драматург ретінде: «Шағала», «Үш апалы-сіңлілі», «Шие бағы» пьесалары. 1904 жылы туберкулезден қайтыс болған (бір мың тоғыз жүз төрт).